

MESLEKÎ SINIF ESASINA DAYANAN DEVLET FİKRİNİN PROBLEMATİĞİ

Devletin, meslekî sınıf esasına müsteniden veyahut organik bir şekilde tesis ve bina edilmesinin mümkün olup olmadığı ve bunun nasıl mümkün olduğu keyfiyeti meselesi, hali hazırda modern devletler âlemini ve bu meyanda bilhassa yine, parlamen-tarik - liberal demokrasi usullerine artık inanmıyan ve onun ye-rine vazedilmek üzere yeni siyasî şekil ve sistemler arayan, oto-riter bir şekilde idare edilen devletleri meşgul etmektedir. Diğer tarafından Papa (Pi XI) in (Quadragesimo anno) nam tamimi de, katolik muhitler tarafından bu mesele hakkında gösterilen alâkayı yeniden canlandırmıştır. Binaenaleyh şu son seneler zar-fında (literatür) ün de bu mesele ile gittikçe artan bir derecede meşgul bulunmuş olması hiç te hayret edilecek bir şey değildir. Mezkûr (literatür) de bir çok muhtelif telâkkiler vücut bulmuş ve bu cümleden olarak, müelliflerin lojik - konstrüktif maharet-leri, insanda, doğrudan doğruya hayali denebilecek derecede bir intiba bırakan organo - lojik bir mistik ile birleşerek, bu vadide birbirine zıt ve hayata yabancı nazariyeler vücade getirilmiştir.

Meslekî sınıf esasına dayanan devlet fikri, objektif kıymet ve mahiyeti bakımından, tahlil edilmek istenirse, o zaman ev-velemirde, yalnız mesleke taallûku cihetinden, sınıf mefhumu, yani meslekî sınıf mefhumu alâkayı celbeder. Çünkü zamanı -mızda, insanı her günkü hayatına müteallik mesaisinde, teknil içtimaî hayat ile derunî bir münasebet ve irtibat haline ge-tiren yegâne vasıta meslektir. Meslek, doğrudan doğruya fertle içtimaî menafii yekdiğerine bağlayan bir bağıdır; ve bu suretle, «Hegel» in telâkkisi veçhile, (bütün) e karşı bir irtibat vazife-

sini büyük mikyasta deruhte ve tekeffül etmeğe müsaittir. Binaenaleyh şu yukarıdaki izahatımızdan sonra, mesleğin yardımıyla, aynı ve mütecanis işi ifa eden insanlarla hükûmet arasında canlı bir münasebet husule getirmek fikrinden daha tabii ne hatıra gelebilir? Bir kere insanları organik bir şekilde mesleklerine göre tasnif etmeğe muvaffakiyet elverdikten sonra, meslekî sınıflara dayanan yapının tetvici manâsına gelmek üzere müntehap bi parlamento yerine, meslekî sınıflara göre tasnif edilmiş bir meclis ikamesi zamanının gelmiş olduğu kanaatine varılır.

İşte Şimdi burada, böyle meslekî sınıflara dayanan bir teşekkülün siyasi hakikat sahasında mevcudiyetine aceba hakikaten ve umumiyetle imkân olup olmadığı meselesi tetkik edilecektir. Bu mesele ile münasebettar diğer bütün meseleler tetkikimiz haricinde kalacaktır. Tetkikimiz haricinde kalacak olan noktalar aşağı yukarı şunlardır :

1 — İktisadî sahada çalışan insanların, bilhassa her şeyden evvel maksat ve gayeye uygun bir şekilde nasıl tasavvur edileceği, meselâ meslekî sınıflara dayanan yapının alt kademelerinde iş veren ve iş alanlar (işçiler) arasındaki tezaadın, İtalyan usulüne göre (Bottai) bir kanunu tabiat olarak kabul ve bunun mebdai hareket ittihaz edilmek istenip istenmediği veyahut bu tezaadın, en yeni Alman müdevvenatında olduğu gibi, her günkü hayattan başlanarak işletmebirlikleri vücude getirmek suretile izale edilmek istenip istenmediği keyfiyeti,

2 — Takriben (Eflâtun) zamanındanberi sık sık talep edildiği gibi muhtelif sınıfların, kıymet derecelerine göre, muayyen ve sabit bir şirarşik «tanzim ve tertip» (düzen) sistemine ithal edilebilip edilemeyeceği veyahut böyle bir tefrik ve tasnifin de demokratik müsavat kanununa muhalif olup olmadığı ve muhalif olduğu takdirde imkân haricinde olduğu meselesi.

3 — Nihayet, meslekî sınıf esasına müstenit her hangi bir teşekkülün, devletin umumî yapısındaki müşahhas siyasi tesirinin ayrı ayrı ne şekil ve mahiyet arzedebileceği ve etmesi icap ettiği, meselâ böyle bir teşekkülün, karar veren veya sadece istişarî salâhiyeti haiz bir meclis olması lâzım gelip gelmediği veya sa-

dece tavsiyelerde bulunup başkaca her hangi bir karar vermek salâhiyetini haiz olmaması matlup bir meclis halinde kalıp kalmaması icap ettiği meselesi de tetkikimiz haricindedir.

Bir sınıf, meslekî bir sınıf ve meslekî sınıf esasına müstenit bir heyet deyince aceba neyi kasdediyoruz ? Mefhum bakımından her sınıfın ve buna istinaden meslekî sınıfın mevcudiyeti, müteaddit sınıfların mevcudiyeti ve bu sınıfların da, hepsinin fevkinde yükselen bir (bütün) le organik bir münasebet halinde bulunması keyfiyetile kaimdir. Her sınıf bu (bütün) muvacehesinde sadece hususî mahiyeti haiz bir şey, bir cüzü, bir uzuv, bir kısımdır. Her sınıfın kendine mahsus hususiyetleri, cepheleri ve telâkkileri vardır. Her sınıf hususî mahiyeti haiz bir hayat birliğidir ve hattâ hususî mahiyeti haiz bir hayat faaliyetini temsil eder. Bundan dolayı «içtimaî sınıflar hukuku» aynı zamanda daima hususî bir hukuktur. Zira bu hukuk, her sınıfa, kendine mahsus hayat münasebetlerine uygun hukuku verir.

Bu suretle devlet ve sınıflar bir bakıma göre bizzarure yekdiğerine karşı mütezat bir cephe almış bulunuyorlar. Bu cihet (literatür) de de bilhassa ve ekseriyetle tebarüz ettirilmiştir. Hattâ (Adam Müller) bile sınıfları «aynı sahaya mensup diğer insanlara karşı daimî surette bir birlik teşkil eden insan grupları» diye tavsif etmektedir. (Hegel) de sınıfları, burjüva cemiyetinin, ihtiyaçlarının, vasıtalarının ve mesailerinin ilâh... hususiyetleriyle temayüz ve tezahür eden uzuvları olarak tavsif etmektedir. (O. Spann) ise sınıfı, cemiyetin, hususiyeti haiz bir mesai ve faaliyet kolunu teşkil eden bir birlik diye tarif etmektedir.

Şu yukarıdaki izahatımıza istinaden meslekî sınıf esasına müstenit ve bu tâbire bihakkın müstahik bir teşekkülden bahsedildiği zaman daima, içinde, muhtelif ve mahiyeti mahsusayı haiz meslekî sınıfların organik ve alâkadar menfaatlerinin ayrı ayrı vukuf ve ihtisas dairesinde temsil edildiği bir teşekkül hatıra gelir. Bu ise, yine sadece, muhtelif meslekî sınıfların böyle bir teşekküle gönderilen mümessilleri, onları salâhiyetle techiz eden muhtelif «meslekî sınıf organizasyonları» nin nüfuz ve tesirine tâbi oldukları takdirde, mümkündür. Bu izahatımızdan, hakikaten meslekî sınıf esasına dayanan bir teşekkülde, meslekî sınıf mü-

messillerinin kararlarında serbest olmadıkları, bilâkis daha ziyade onların, mensup oldukları meslek ve sınıf organizasyonlarının kendilerine verdikleri esaslar ve direktiflere bağlı buldukları anlaşılmaktadır. İşte bundan dolayı da muhtelif menafi teşekküllerinin, kendilerine salâhiyet verenlere ve mafevklerine karşı mesul oldukları, ve kendilerine gösterilen esas dairesinde hareket etmedikleri veya başka surette tarzı hareketleriyle, kendilerine salâhiyet verenlerin itimatlarını kaybettikleri takdirde, mafevkleri tarafından salâhiyetlerinin nezi edilib geri çağrılacakları keyfiyeti, «hakikaten meslekî sınıf esasına müstenit» bir sistmin netayici tabiiyesindedir. Zira burada her şeyden evvel ve katiyetle mühim olan nokta, mümessillerin temsil edici şahsiyetleri değil, bilâkis, meslekî sınıfın objektif ve muayyen, hususî menfaatidir.

İşte şu anlattığımız, «meslekî sınıfa dayanan» sahadan, bizi, politik sahaya götüren hiç bir yol mevcut değildir. Halbuki, hakikatte, sadece muhtelif meslek ve sınıf birliklerinin hususî menfaatlerinin makesi olan «hakikî bir meslekî sınıf teşekkülü» dahilinde, devletin siyasi vahdetinin, bir mucize kabilinden sihirli bir surette «yaratılabileceği» vahimesine inanmak keyfiyeti, «meslekî sınıf» mesailine müteallik «literatür» ü (meselâ, Spann'ın «sınıflar nazariyesi» nde de olduğu gibi) çok defa tesiri altında bırakan ve kaplayan büyük bir hatadır. Böyle bir teşekkülde mümkün olması muhtemel yegâne şey, meselâ, işçilerle işverenlerin yahut müstahsillerle müstehliklerin yekdiğerine çarpışan menfaatleri; veyahut bunlar arasındaki tezatlar, şümüllü ve vâsi organizasyonlar veya cemiyetler teşkilile ortadan kaldırılmış buldukları takdirde, bilfarz sanayiın, ziraatin, ticaretin ve orta halli sınıfın yekdiğerine zıt menfaatleri arasında siyasi mahiyette olmayan bir anlaşmanın husule gelebilmesi imkânıdır. Arasına serdedilen «meslekî sınıf esasına müstenit böyle bir teşekkül» ün yardımile, cemiyetin, devlete ithal ve ilâve edilebileceği, yani cemiyetin devletle kaynaşacağı iddiası», ancak, bu ithal ve ilâve ameliyesinin aceba hangi vasıta ile yapılabileceği, ve bu ithal ve ilâve keyfiyetinin haddi zatında nasıl tahakkuk etmesi icap ettiği aynı zamanda anlaşılabilir bir şekilde, izah edil-

diği takdirde kanaatbahş olur. Çünkü muhtelif içtimai menfaatlerin heyeti mecmuası hiçbir vakit politik denilen şeyi husule getiremez. Çünkü aşağıda da derhal gösterileceği veçhile politik denilen şeyin kendine mahsus «materyal» i vardır ve aynı zamanda münferit hususî «endividüal» menfaatlerin heyeti mecmuasından olduğu gibi içtimai - iktisadî meslek ve sınıf menfaatlerinin heyeti mecmuasından da farklıdır.

İşte bu keyfiyet aynı zamanda, meslekî sınıf esasına dayanan fikirde bizatihi meknuz cazibe kudretine rağmen, «hakikî meslekî sınıf teşekkülleri» nin siyasî hakikat sahasında niçin tahakkuk edememiş olduklarının en büyük sebebidir. Bu cümleden olarak yeni Alman teşkilâtı esasiye tarihinde, meselâ meslekî sınıf esasına dayanan menafii temsile yaramak maksadile vücade getirilen ve Teşkilâtı esasiye vazı kanunu tarafından siyasî parlâmentoya terfik edilmiş bulunan «Devlet iktisadî işler meclisi» siyasî tatbikat sahasında inkişaf edememiştir; daha ziyade, bu meclis - ihdas ve teşkiline matuf ilk mütereddit tecrübelerden sonra - 1918 vekayiini takiben «Vaymar» kanun esasisinin hâkimiyet ve tesiri altında ehemmiyetini hemen hemen tamamen kaybetmişti. Bu iktisadî işler meclisi, hiç bir vakit muvakkat şeklinin fevkine çıkarak inkişaf edememiş bulunduğundan, İktisadî işler meclisi» namındaki teşkilâtı ceffelkalem ortadan kaldırmış bulunan 1933 tarihli kanun haddi zatinde, esasen, bizzarure vukuu matlup bir inkişaf ve âkıbetin altına sadece bir «intiha çizgisi» çekmiş oldu.

Almanyadaki İktisadî işler meclisi gibi Fransız (Conseil national économique) i de aynı ve müşabih mahiyet ve ehemmiyeti haizdir.

Yalnız şurasını ilâve edelim ki Fransadaki meclisin mevkii sadece eski Alman iktisadî işler meclisinininkinden daha zayıf ve siyaseten daha az ehemmiyeti haizdir ve vazifeleri de hükûmete, yalnız nadiren pratik bir mahiyet alan teknik bir takım istişari tavsiyelerde bulunmaktan ibarettir.

Nihayet, meslekî sınıf esasına dayanan fikrin siyasî sahada tahakkukunun imkân dairesinde olduğunu anlatmak için faşist - korporatif devlete de istinat edilemez. Zira bu devlet de hakikat

halde meslekî sınıf fikrine dayanan bir devlet değildir. Bilhassa korporatif mebuslar meclisi diye anılan meclis hakikî bir meslekî sınıf parlamentosu değildir. Filvaki mebuslar meclisi namzetleri, meslekî sınıf teşekkülleri (cemiyetleri) tarafından gösterilmektedir; fakat bu mebuslar meclisinin, hâkimiyeti elinde bulunduran ve temsil eden hükûmete karşı hiç bir siyasî ehemmiyeti yoktur. Lâkin asıl mühim olan nokta namzetlerin teklif edilmesi hakkı olmayıp bilâkis, bunların, «duçe» den sonra en kuvvetli devlet ve fırka «organ» ı olan ve duçenin tamamen elinde bulundurduğu büyük faşist meclisi tarafından nasb ve tayin hakkıdır. Demek oluyor ki burada millete, reye vazedilmek, daha doğrusu tasdik edilmek üzere arzedilen seçim listesinin kat'î şeklini, yüksek siyasî mahiyeti haiz bir merci tesbit etmektedir. Büyük faşist meclisinin bu yüksek siyasî vazifesini tahtı zamâna almak maksadile, şu yukarıda izah ettiğimiz cihetten maada, meslekî cemiyetlerin büyük faşist meclisine, bu meclis tarafından bilâhare kat'î olarak tesbit ve tayin edilecek olanların iki misli nisbetinde namzet göstermeleri de vazihan tasrih edilmiştir. Hattâ, bu hakkın fevkinde olarak, yüksek faşist meclisi, meslekî cemiyetler tarafından tesbit edilmemiş olup outsiders denilen eşhasın, umumiyetle meşkûr milli hizmetlerinden dolayı milli birlik listesine ithal edilmeleri hakkını da haizdir. Bu kat'î ve na-mahdut «tayin ve tesbit hakkı», taliplerin matlup evsafı haiz olmaları keyfiyetinin, bunların «non soltanto i determinati interessi delle categorie da cui proviene, ma gli interessi generali e superiori della Nazione e del Regime» müdrik olabilip olamadıkları bakımından da, tetkik edilmesi icap ettiği mülâhazasile izah edilmektedir. Aksi takdirde «di creare una rappresentatione a base esclusiva di interesse, che avrebbe potuto spezzare l'unità economica, politica, spirituale del Regime.» tehlikesi karşısında kalınır.

Fakat, «Mussolini» nin sözlerine göre, âtide, şimdiki Mebuslar meclisi yerine kâim olacak olan «korporasyonların milli meclisi» de - faşizmin diğer bütün korporatif yapısı (teşkilâtı) gibi - siyasî mülâhaza ve âmillerin hâkimiyeti altında bulunmaktadır. Yekdiğerinden ayrı bir halde bulunan ve sendikalar şeklinde teşkilâtlandırılmış olan iş verenler ve işçiler diye anılan sü-

tunlar üzerinde bir üst yapı olarak yükselen korporasyonların, esasen mevzu itibarile, devletin rehberliği altında iş verenlerle işçiler arasındaki ihtilâfları tevzin ve bu suretle «millî istihsali arttırmak ve tanzim etmekten başka vazifeleri yoktur.

Korporasyonların devlete bu şekilde bağlanması, teşkilâtlandırma bakımından da, 1934 tarihli kanun mucibince duçenin korporasyonları bizzat tesis, sayılarını tayin ve onlara kat'î ve merkezî bir şekilde riyaset etmesi suretile, tahtı temine alınmıştır. Aynı zamanda (korporasyon) lar meclisinin ihdası [1] münasebetile, bizzat Mussolini tarafından, korporasyonlar üzerinde yükselen «korporasyonların millî meclisi» nin siyasî mahiyeti de müessir bir surette tebarüz ettirilmiştir. Hulâsa, İtalyanlar meslekî sınıf esasına müstenit bir teşkilâtın tevlit edebileceği tehlike ve mahzurları pekâlâ biliyorlar, ve onun için devletin yanı başında mevcut olan ikinci meclisin, hakikat halde meslekî sınıf esasına dayanan bir teşekkül olmayıp bilâkis siyasî bir temsil heyeti mahiyetinde olduğu malûm olduktan maada istikbalde de bu bapta hiç bir şeyin değiştirilmeyeceği âşikârdır.

Almanyada ise meslekî sınıf esasına dayanan değişiklikler, İtalyada olduğu kadar ileriye vardiılmamıştır. Maamafih, bu güne kadar alınan tedbirlere nazaran, Almanyada da siyasî âmil ve mülâhazaların meslekî sınıflara karşı rüçhaniyetinin müessir bir şekilde tezahür edeceği ve evvelce dermeyan edilmiş, sınıf fikrine istinaden devletle iktisadî yekdiğerinden ayırmak ve bunları müsavat dairsinde yanyana getirmek (meselâ Frauendorfer) talebinin hakikate inkilâp edemeyeceği daha şimdiden söylenebilir. Devletin iaşesini teminle mükelef olan sınıf, meselâ zürran (çiftçilerin) ve ziraatin temsil edici teşkilâtları, bugün «Devlet çiftçiler şefi (Reichsbauernführer =) » nin idaresinde bulunmaktadır. Çiftçiler şefi aynı zamanda iaşe nazırı olmak sıfatile, devleti iaşe ile mükellef sınıfa karşı devletin menfaatlerini ve hükûmetin siyasî gayelerini himaye etmekle mükelleftir. Bunun gibi sınaate müteallik iktisadî işler dahi, 1934 senesi müdevvenatına göre, devletin sıkı kontrol ve idaresi altındadır.

[1] 10.11.34.

Zira sınıfların iktisadın tekâmül yapısını tanzim, «Führer» prensibini tatbik, iktisadî grupların şeflerini tayin, teşekküllerin nizamnamelerini tesbit, ilâh... işlerle iktisat nazarı mükelleftir. Hükûmetin iktisadî sahadaki nüfuzu o derece büyüktür ki millî sosyalist «literatür» de, sınıflara göre tanzim edilmiş bulunan iktisat, «içtimai sınıflar iktisadiyatı»nın zıttı olarak, bilhasa açıkça «hükûmet iktisadiyatı» diye tevsim edilmiştir.

İtalya ve Almanyadaki meslekî sınıf esasına dayanan nizamın, teşekkülât ve vüsat itibarile, farklarından sarfınazar, yukarıdaki izahatımıza göre gerek Almanyada, gerek İtalyada meslekî sınıf esasına dayanan teşekküllerin her biri yine devlete ve hükûmete tâbidirler. Hükûmet ise, - liberal devletteki kontrol gibi - sadece kanuna uygunluk (kanunilik) kontrolile iktifa etmeyüp, bilâkis bunun fevkinde olarak, hükûmet tarafından icap ettikçe arasına ısdar edilen büyük siyasi emirler ve direktiflere uygun hareket edilmesini temin ve meslekî sınıf esasına dayanan teşekküllere, kendilerini muhtar bir tarzda idare etmeleri maksadile, arasına terkedilen vazife ve salâhiyet sahalarını tahdüt etmekle mükelleftir. Kanunî - teknik bakımından bu keyfiyet, hükûmetin (devleti idare eden sınıfın) gayelerinin, meslekî sınıf teşekkülleri hakkında mecburiyürriye addedildikleri şeklinde tezahür eder.

Yukarıdaki izahata binaen, siyasi hakikat sahası, geniş bir yer kaplayan «meslekî sınıf esasına müstenit ideoloji» ile telifi gayri kabil bir manzara arz etmektedir. Ve bunun böyle olması bir tesadüf eseri değildir. Zira (siyasi olan şey) in istikameti umumî mahiyeti haiz umuru devlete çevrilmiştir ve bilhassa bir heyeti içtimaiyenin mevcudiyet ve bakasile münasebettar cihetlere, devletin tamamıyetile alâkası olan şeylere, «Hegel» in dediği gibi en yüksek müşahhas topluluğun (bütün) noktai nazarını tecelli ettiren cihetlere mütealliktir. «Devletin bizzat kendi cevherini ve mahiyetini tayin edip tahakkuk ettirdiği» (Smend), «en yüksek, en başta gelen, en mühim devlet gayelerinin mevzuubahs olduğu», (Triepel) her hangi bir şekilde heyeti içtimaiyenin hayat hakkı ve muhafazai nefsi mevzuubahs edildiği meseleler, siyasi mahiyettedir. Buna mukabil, meslekî

sınıflara taallûk eden şeyler, izah edilmiş olduğu veçhile, içtimaî-iktisadî meselelerle, bir milletin menfaatleri ve iktisadî teşkilât aksamının çokluğile (taaddüdile) ve bu suretle cemiyet içinde hususî mahiyette olan, birbirinden farklı bulunan ve ihtisas ve mesleğe müteallik şeylerle münasebettardır.

Binaenaleyh siyasî olan şeyin, teşkilât bakımından bünye-vî tezahür şekli, içtimaî - iktisadî olan şeyin teşkilât bakımından tezahür şeklinden farklıdır. Bir hükümdarın, bir reisin, bir «Führer» in şahsında veyahut bir hükümet veya parlamento meclisinde şekil ve hüviyet alabilen «siyasî temsil heyeti» (siyasî olan) ı, mantikî ve tabii bir şekilde baştan başa teşkilâtlandırılmış, teknik aksamı bakımından izah edilip tebarüz ettirilmiş, meslekî sınıf esasına müstenit bir temsil heyeti ise, (içtimaî - iktisadî olan) ı teşkil eder. Bir milletin siyasî mümessili, salâhiyeti dairesinde tamamen serbest ve müstakil olarak karar verir, o sadece vicdanına tâbi olup, muayyen, partiküler ihtisas ve meslek menfaatlerinin bağlı (gayri müstakil), meslekî sınıf fikrinden ilham alan müdir umurunun aksine olarak, kendini milli bütünün vekil ve şefi addeder.

Binaenaleyh modern devlet, yalnız siyasî bir şekilde teşkilâtlandırılabilir. Çünkü devlet, teşkilâtlandırılmış siyasî birlikten başka bir şey değildir. Onun için devlet, bünye itibarile, bir kül teşkil edip muhtelif cüzülden tereküp etmez. Hakikaten meslekî sınıf fikrine müstenit bir devlet, yani devlet otoritesini meslekî sınıfların vücade getirdikleri, ve yine bu sınıfların şartsız ve eşsiz bir otorite ile mühim siyasî kararlar ittihaz etmeğe salâhiyettar buldukları bir devlet, menfaatlerinin çokluğu (taaddüdü, tecezzi etmiş olması) dolayısıyla, devletin siyasî kudretinin muhtelif cüzüleri halinde inkısına ve bu suretle bittabi cemiyetin devlet üzerinde bir hâkimiyet tesis etmesine ve nihayet devletin inhilâline bâdi olur. Meslekî sınıfların, devleti bizzat teşkil ve tesis etmeği hakikaten tecrübe ettikleri orta zamanlar devrinde, cemiyetin meslekî sınıflara göre ayrılmış gruplarının, devlete ve Teşkilâtı esasıyeye şekil veren siyasî kudrete iştirakleri de sadece devletin siyasî vahdetinin ve bütün devlet mekanizmasının düalist bir tarzda parçalanmasını v bu suretle temelleri-

nin sarsılmasını intaç etmeğe yaramıştır. Binaenaleyh meslekî sınıf fikrine dayanan bir devlet hiç bir vakit siyasi mahiyeti haiz bir devlet değildir. Onun için modern devletin, muhtelif Avrupa memleketlerinde, ancak meslekî sınıfların muhtelif hususî menfaatlerinin tesirleri altında kalmış bulunan diyet meclisleri (bütün) e tâbi kılındıktan ve meslekî sınıfların musirrane bir şekilde ayrı bir mevcudiyet teşkil etmelerine siyaseten nihayet verildikten sonra, teessüs edebilmiş olması keyfiyeti bir tesadüf eseri değildir.

(Friedrich Wilhelm I.) in meşhur sözleri («ben (Junker) [1] lerin nüfuzlarını kırıyorum ve devletin hâkimiyetini tunçtan bir kaya gibi tarsin ediyorum ») Prusya hakkında yukarıda mezkûr vaziyeti karakterize etmektedir. Binaenaleyh şu izahata nazaran, hayatın gittikçe artan bir derecede siyasi mahiyet aldığı (hali hazır) da, meslekî sınıf esasına dayanan korporatif meclislerin, kanunu esasî yapısına esaslı bir şekilde ithal edildikleri takdirde, hakikat halde partiküler olmayıp umumî mahiyette olan devlet menfaatlerini himayeye mecbur oldukları gayet tabii ve bedihîdir. Ve bu meclisler, böylece, farkına varılmadan, belki pek fazla ehemmiyeti haiz olmamakla beraber, milletin temsil edildiği hakikî bir parlamento haline gelmektedir.

Şu söylediklerimize nazaran modern devletin ve bilhassa tabiri mahsusile « (Führer) devleti » nin bizzarure, meslekî sınıf ideolojisine tâbi olarak sınıflar tarafından teşkil edilmediği ve enerjisile siyasi idaresini de her hangi bir şekilde meslekî sınıflardan ahzetmediği mâna ve mahiyetini haiz siyasi bir devlet olduğu kabul edilirse, o vakit, bilhassa otoriter devletlerin müstakbel bünyevî yapıları karşısında, hakikat halde, dikkat edilecek olursa, yalnız, meslekî sınıf prensibine istinat eden, siyasi reprezentatif meclisler teşkili mevzuubahs olabilir.

Binaenaleyh meb'usların -parlamentolar, siyasi devlet iradesinin meydana gelmesine iştirak ettirildikleri nisbette - zamanla artık aktif vatandaşlık usulile seçilmeyip bilâkis meslekî cemiyet-

[1] Asılzadeliği sırf irsen iktisap etmiş olup her hangi bir hizmeti sebketmemiş olan, tufeyli asılzade.

lerin teklifile tayin veyahut alâkadar devlet makamlarının tasvibinden sonra seçim hakkını haiz vatandaşlar tarafından tasdik edilmeleri mümkündür. Doğrudan doğruya intihabın yerine kaim bir sureti tesviye olmak üzere, meslekî cemiyetler tarafından yapılacak, bilâvasıta bağlayıcı, gayri siyasi mahiyette bir nasıp ve tayin mevzuubahs olamaz; çünkü böyle bir şey mezkûr meclisin bizzarure siyasi olan mahiyetini bozar. Bu sebeple (literatür) de ve aynı zamanda halk muhitinde de geniş bir saha kaplamış olan telâkkilerin aksine olarak meslekî sınıf esasına dayanan devlet fikrinin tahakkukundan, ancak pek mütevazı bir ölçü dahilinde ve yine ancak, modern devletin siyasi mahiyetinden bizzarure tevellüt eden ihtirazi kayıtlar tahtında, bahsedilebilir.

Yazan :

Prof. Dr. G. LEIBHOLZ

Türkçeye çeviren :

Dr. ORHAN MÜNİR ÇAĞIL

«Ämme Hukuku Asistanı»
